Mannen groot gemis op conferentie

WILLEMSTAD — Tijdens de korte inleidingen van minuten die de panelleden van de Third International Women Writers Conference over een bepaald nderwerp houden, komen soms sterke emoties los. ker bij een onderwerp als de 'Onderdukking naar asse, kleur, geslacht en door kolonisatie in het werk n Caribische schrijfsters', kwam het literair werk n de orde, maar ook de persoonlijke ervaringen, als die daarna weer in het werk verwerkt worden.

Ook Richard Hooi (Yerba ku) van Curaçao hield een ing, waarin hij benadrukte t niet alleen vrouwen onderukt worden, maar ook annen, en hij nam daarbij voorbeeld zijn eigen werk t in verschillende recenss o.a. in de Amigoe, niet rlijk beoordeeld zou rden. Hij heeft het gevoel t er een groep mensen staat die het concrete, zuire Papiaments van o.a. mzelf veroordelen en zelf n abstracter, filosofischer piamentu gebruiken met er Spaanse en Nederndse invloeden. Andere derwerpen die woensdag n de orde kwamen waren lichaamstaal, waarin ook voorbeeld lichamelijk weld tegen vrouwen aan orde kwam en de emoties als die verwoord worden in nderboeken.

KINDERLITERATUUR

ze laatste lezing door nene Krishnadath uit Surime riep veel vragen en eningen op en het was nmer dat zij de enige ing hield over kinderlitetuur. Veel mensen zijn arin geïntersseerd. Het ema van het middagpanel lf riep vragen op. Over de tekenis van de term 'Indenizing' liepen de meningen gal uiteen. Wel was voor e panelleden in hun inleing steeds de literatuur het gangspunt, waardoor een eed beeld van de Caribine literatuur naar voren am. Ameena Gafoor uit rbados die doceert aan de niversity of the West dies, gaf een beeld van de dendaagse literatuur van dische vrouwen binnen het gelssprekende Caribisch bied. Daarmee doorbrak de nadruk die veel ligt bij afrocaribische literatuur. mist ook het afzetten gen de kolonisatoren wat de afrocaribische groep af toe zo sterk naar voren mt.

Donderdag waren de ema's van de conferentie et theater als opvoedndig middel om het nationle bewustzijn op te uwen' en 'Onderdrukking verzet'. Bij dat laatste amen vooral de taal en t spreken aan de orde.

Woensdagavond werd het neelstuk 'Hot Flashes' in Openbare Bibliotheek opgeerd in een Engelstalige rsie en de donderdagiddag was gewijd aan een ltureel programma in Hofi chi Sprockel. Vanochtend l een laatste panel zich igen over 'Het begrijpen n een nieuwe wereld: een euwe humanistische visie', t laatste thema van de nferentie. Daarna zullen vier eregasten een ronde fel gesprek voeren en is t tijd voor de conclusies en soluties.

MANNEN

Hòfi Pachi Sprockel verlde Laxhmie Kallicharran er haar indrukken van de nferentie. Laxhmie Kalliaran is een dichteres uit yana die werkt bij de telesie waarvoor zij speciale lturele programma's aakt.

Zij had gehoopt hier meer eatieve schrijfsters te effen, maar dit is de eerste nferentie op dit gebied die meemaakt, verontschulgt zij zich meteen. Zij vindt tien minuten spreektijd te rt voor de panelleden, maar ziet het wel als stimulend. Je wil meer weten. Zij eft het gevoel door deze tmoeting met een nieuwe neratie van schrijfsters een leboel verwanten te bben ontmoet. Wel sprak een protest uit tegen de minantie van afrocaribine groep. Natuurlijk is die oep belangrijk, maar zij nkt dat er een betere balans moet komen. De Aziatisch-Caribische schrijfsters kwamen maar summier aan bod, maar tot haar grote verbazing de indiaanse schrijfsters helemaal niet. En in Guyana vormen die een belangrijke groep. Daarbij zijn dat de oorspronkelijke bewoners van het Caribisch gebied.

Ook miste ze de mannen. Ze vroeg zich af waarom er niet meer Curaçaose mannen zich ingeschreven hadden voor het congres. Het gaat wel om literatuur van Caribische schrijfsters, maar daar doen toch ook mannen studies naar? De panels worden helemaal be'mand' door vrouwen: 'Ik ben niet zo'n feministe. Ik wil juist ook mannen'. En naast de mannen zou ze de Caribische literatuur ook graag vergelijken met literatuur van vrouwen uit andere delen van de wereld: 'Het is nu alsof je in een andere wereld leeft'

Het meest enthousiast is Laxhmie Kallicharan over het culturele programma tussen de lezingen door. Dat geeft haar een beeld van Curaçao en geeft haar de gelegenheid het werk van haar mede-auteurs te leren kennen.

VOGEL

Ook Nancy Morejon uit Cuba geniet van het programma in Hòfi Pachi Sprockel. Zij is een van de vier eregasten van de conferentie. Zij is dichteres en haar eerste en sterkste uitingen van intellectuele energie stopt zij in de poëzie. Voor haar baan als hoofd van de afdeling Central Caribbean Studies is slechts de secundaire energie over. Maar verzekert zij: 'Het zijn veren van dezelfde vogel'. Het Caribisch gebied is haar grote liefde. Zij is al haar hele leven daarop verliefd geweest. Die emotie geeft haar een dieper inzicht. Er is pas een nieuwe bloemlezing van de gedichten van Nancy Morejon verschenen, in het Spaans en Engels, die zij heeft meegenomen om aan haar mede-auteurs te laten zien. De bloemlezing dingt mee in Venezuela naar een grote internationale prijs. Maar in de toekomst heeft zij het plan ook proza te gaan schrijven, fictie. Die hoeft niet gerelateerd te zijn aan haar poëzie.

TRANSCULTUREEL

Nancy Morejon is geboren, opgegroeid en woont in Cuba. Cuba heeft binnen het Caribische gebeuren een rijke geschiedenis. De wortels van het Caribisch gebied, zo verklaart Nancy Morejon, liggen in Cuba. Cuba heeft rechten binnen dit gebied. De revolutie heeft een enorm grote impact op Cuba gehad, en het herstel daarna van haar thuisland een nog grotere. 'Maar je kunt niet spreken over de geschiedenis van Cuba, zonder daar ook het Caribisch gebied in te betrekken: slavernij, suiker, migratie, enz.' Curaçao is het eerste eiland van het Nederlandstalig Caribische gebied dat zij bezoekt en ze beseft hier dat Curaçao zeer sterk behoort tot dat Caribisch gebied en daarin een eigen plaats inneemt: 'Het is erg internationaal en heeft diepe scherpe banden met Latijns-Amerika. Er is hier een sterk Latijnsamerikaans bewustzijn. De Curaçaose cultuur behoort tot de Latijnsamerikaanse cultuur. Dat lijkt misschien vreemd, omdat Curaçao deel uitmaakt van de 'Nederlandse' Antillen, maar al is de Europese invloed erg belangrijk, je kunt het niet ontkennen. Curaçao is het hart van een groot transcultureel proces. Het is een smeltpot van ras, cultuur en talen. Er zijn hier taalinvloeden van Frans, Portugees, Brits en dat allemaal op de drempel van Zuid-Amerika.'

Nancy Morejon is enthousiast over het Spaans dat hier zo goed gesproken wordt. 'Het niveau is zo hoog'. Dat is op andere eilanden anders, is haar ervaring. Jamaica is lange tijd een Spaans eiland geweest. Plaatsnamen zijn vaak nog Spaans, maar dat is dan ook alles wat er van de Spaanse taal is overgebleven. Op Curaçao vind je Nederlandse namen, maar ook Spaanse namen en bijna iedereen spreekt Spaans. Men houdt niet alleen rekening met de nationale factor, de Latijnse cultuur spreekt mee. Dat is erg duidelijk als je Curaçao bezoekt.

BERLIJNSE MUUR

Cuba zelf zit de laatste drie jaar, sinds het slechten van de Berlijnse muur en alle consequenties die dat met zich meebracht, in een diepe crisis. De economie is aangetast en er zijn veel tekorten op allerlei gebied. Verschillende goederen zijn bijna niet te krijgen.

'Iedereen keek naar Cuba, naar hoe wij bezig waren een socialistische gemeenschap te vormen. Wij zijn bezig door te gaan. We hoeven niet opnieuw te beginnen. Wij zijn geen satelliet van de Sovjetunie. Het is een uitdaging. Wij moeten overleven. Het is een zaak van de economische basis, niet alleen van politiek. En gebrek aan materiële dingen is te overkomen. Wij zullen dealen met onze eigen politiek. Ik zeg niet dat het perfect is of zal zijn, maar we hebben het recht over onszelf te beslissen. Daar zijn we 34 jaar geleden mee begonnen.

OPTIMISME

Voor de literatuur is het een groot probleem. Het is moeilijk werk te publiceren, vanwege het tekort aan papier. Op dit moment is de Cubaanse literatuur daardoor gehandicapt, maar er is al een nieuwe literaire beweging ontstaan die oplossingen probeert te vinden voor dat gebrek aan papier. Het geeft een gevoel van solidariteit en vriendschap. Er is een nieuwe dialoog gestart met oude vrienden en met nieuwe vrienden. Dat draagt bij aan Cuba's recht om te bestaan. Vrienden van over de gehele wereld helpen. Zij drukken de boeken en brengen die naar Cuba om te worden verkocht. Er is een goede ontwikkeling uit ontstaan. Een ander resultaat van de situatie is dat jonge dichters vooral, een groep van het platteland buiten de stad, zelf boeken is gaan maken. Zij maken hele mooie boekjes, helemaal met de hand'.

Het is geen optimisme van me, verklaart Nancy Morejon, het is gewoon zeker zijn van je zaak, van onafhankelijk zijn. Zij beschouwt alle andere eilanden van het Caribisch gebied, behalve Haïti, nog als koloniën. Ze denkt dat dit een geschikte tijd is om meer samen te komen, meer samen te doen, meer te integreren 'Cuba staat open op alle terrein. Wij staan niet alleen, wij zijn het centrum van het veroveren van een eigen identiteit'.

NEL CASIMIRI